

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет
Кафедра туризму

СИЛАБУС
Вибіркової навчальної дисципліни

ВВ2.04. Географія ТНК у туризмі

(назва дисципліни, шифр за навчальним планом)

освітньої програми «Міжнародний туризм»

(назва)

галузі знань 24 «Сфера послуг»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 242 «Туризм»

(код і назва спеціальності)

освітнього рівня магістр

(бакалавр/магістр)

II рік, 3 семестр

(рік вивчення дисципліни за навчальним планом, семестр)

I. Опис дисципліни

Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Кількість кредитів - 3		<i>Методи навчання:</i> лекції та практичні заняття, індивідуальна робота в аудиторіях, за допомогою технологій дистанційного навчання Moodle, Google Meet, самостійна робота.
Загальна кількість годин - 90		
<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Лекції:		
7	12	
Семінарські (практичні) заняття:		
7	4	
Лабораторні заняття:		<i>Форми поточного контролю:</i> модульна контрольна робота (МКР), реферат, графічно-розрахункова робота
-		
Самостійна робота:		
76	78	
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
14/76	12/78	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 11		<i>Форма підсумкового контролю:</i> залік
Мова навчання – українська		

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Географія ТНК в туризмі»: сучасні особливості розвитку, галузеві та регіональні прояви формування та діяльності ТНК у туризмі.

Міждисциплінарні зв'язки: «Географія туризму», «Міжнародний туристичний бізнес», «Системи гостинності в туризмі», «Управління туристичним підприємством», «Міжнародна логістика в туризмі», «Туроперейтинг», «Організація сфери туристичних послуг».

Мета і завдання навчальної дисципліни. *Метою є:* надання географічної характеристики особливостей концентрації ТНК в галузі туризму, регіонами та країнами світу. *Основними завданнями є:* сформувати у майбутніх фахівців необхідний рівень знань про особливості геопросторової організації туризму; ознайомити студентів з причинами та географічними особливостями процесів транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі; аналіз галузевої та географічної структури ТНК як у глобальному вимірі, так і за окремими регіонами.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<i>Знати:</i> - основні риси сучасного періоду розвитку ТНК та етапи розвитку світового процесу транснаціоналізації; - визначення перспективних напрямів розвитку світового туристичного ринку, які формуються під впливом сучасних тенденцій транснаціоналізації світового господарства; - характерні риси основних форм ТНК. <i>Вміти:</i> - визначати основні типи транснаціональних корпорацій (ТНК), що діють на світовому туристичному ринку; -аналізувати масштаби та особливості діяльності туристичних ТНК; -визначати особливості перебігу процесів транснаціоналізації на світовому туристичному ринку	<i>Загально-професійні:</i> - здатність до самостійного пошуку і вивчення методів дослідження; - здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу; - визначати перспективні напрямки розвитку світового ринку туристичних послуг. <i>Науково-дослідницькі:</i> - готовність представляти результати досліджень у формах звітів, прикладних розробок, доповідей, публікацій і публічних обговорень.
2.	<i>Знати:</i> -географічні особливості процесів інтернаціоналізації та транснаціоналізації в	<i>Спеціально-професійні:</i> - здатність знаходити, аналізувати та

	міжнародному туризмі; - інтегровані готельні ланцюги як ТНК у сфері гостинності та стратегії готельних ТНК; - туристичні ТНК в регіонах світу. <i>Вміти:</i> - обґрунтовувати та аналізувати причини та особливості процесів інтернаціоналізації туризмі; - визначати чинники та особливості процесів транснаціоналізації в туризмі; - визначати чинники та особливості географії ТНК у туризмі.	обробляти науково-технічну інформацію у сфері туристської діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; - здатність до самоудосконалення та підвищення кваліфікації; - здатність здійснювати моніторинг, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію.
--	---	---

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин денна форма навчання					Кількість годин заочна(вечірна) форма навчання				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
<i>Змістовий модуль 1. Географія ТНК</i>											
1.1	Тема 1. Значення ТНК у світовому господарстві та їх економічна сутність.	2	1	1		9	2	1	2		10
1.2	Тема 2. Класифікація ТНК за організаційно-економічними формами	2	1	1		9	2	1			9
1.3	Тема 3. Географічний аналіз ТНК	1	0,5	0,5		10	1	1			10
1.4	Тема 4. Географічні особливості процесів інтернаціоналізації та транснаціоналізації в міжнародному туризмі	1	0,5	0,5		10	1	1			10
	Разом за змістовий модуль 1	6	3	3		38	6	4	2		39
<i>Змістовий модуль 2. Географічні особливості процесів транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі</i>											
2.1	Тема 1. Географічні особливості процесів транснаціоналізації в сфері гостинності	2	1	1		9	2	1			10
2.2	Тема 2. Вплив ТНК у сфері туризму та гостинності на національну економіку	2	1	1		9	1	1			10
2.3	Тема 3. Теорія конкурентних переваг фірми та її застосування в географії ТНК у туризмі	2	1	1		10	1	1	1		10
2.4	Тема 4. Тема 6. Сучасні особливості географії ТНК у туризмі та гостинності. Туристична «імперія» Т.Кука	2	1	1		10	2	1	1		9
	Разом за змістовий розділ 2	8	4	4		38	6	4	2		39
	Разом:	14	7	7		76	12	8	4		78

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Змістовий модуль 1. Географія ТНК

Тема 1. Значення та місце ТНК у світовому господарстві.

Міжнаціональні та транснаціональні корпорації. Біхевіористичний підхід та типи корпоративно-орієнтованих ТНК. Кількісні та якісні параметри ТНК. Визначення ТНК та його

інтерпретація з суспільно-географічного погляду.

Тема 2. Класифікація ТНК за організаційно-економічними формами.

Підстави класифікації ТНК. Характеристика основних форм ТНК: картель, синдикат, пул, трест, концерн, консорціум, транснаціональний стратегічний альянс (ТСА). Консорціум туристичних міст (на прикладі Словаччини). Регіональна структура ТНК. Види регіональних систем управління ТНК.

Тема 3. Географічний аналіз ТНК.

Сутність та важливість географічного аспекту та аналізу процесу транснаціоналізації в світовому господарстві. Розрахункові показники до географічного аналізу у ТНК. Географічний розподіл та ринкова капіталізація 500 найбільших ТНК світу. Географічний розподіл 100 найбільших ТНК світу. Розподіл 100 найбільших ТНК Європи за галузями та за країнами. Найбільші ТНК Європи за галузями та за країнами. Розподіл 100 найбільших ТНК Латинської Америки за галузями та за країнами. Найбільші ТНК Латинської Америки за галузями та за країнами.

Тема 4. Географічні особливості процесів інтернаціоналізації та транснаціоналізації в міжнародному туризмі.

Сутність ТНК у туризмі та форми їх існування. Теорії, що пояснюють феномен ТНК у туризмі: теорія відмінності норм прибутку та відсоткових ставок, еkleктична теорія Даннінга (OLI-теорія), теорія життєвого циклу продукту. Причини та особливості процесів інтернаціоналізації туризмі. Чинники та особливості процесів транснаціоналізації в туризмі. Чинники та особливості географії ТНК у туризмі.

Змістовий модуль 2. Географічні особливості процесів транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі

Тема 1. Географічні особливості процесів транснаціоналізації в сфері гостинності.

Інтегровані готельні ланцюги як ТНК у сфері гостинності. Стратегії готельних ТНК. Франчайзинг як основа формування американських готельних ланцюгів. Класична та новітня моделі франчайзингу. Європейська модель готельного бізнесу - контракти з управління. Фахові менеджерські компанії в готельному бізнесі. Моделі організації та діяльності в світовій готельній індустрії: американська, європейська, азійська. Готельні консорціуми. Глобальні союзи в міжнародному туризмі. Глобальні системи бронювання туристичних продуктів (ГСБТП): Amadeus, Galileo, Sabre, Worldspan та інші. Географічні особливості ГСБТП. Стратегічні альянси в міжнародному туризмі. Стратегічні альянси авіакомпаній.

Тема 2. Вплив ТНК у сфері туризму та гостинності на національну економіку.

Вплив ТНК на економіку приймаючих країн: а) контроль ТНК структури туристичного ринку, розвитку індустрії туризму та окремих її секторів у приймаючій країні; б) контроль туристичних потоків; в) трансфертне ціноутворення на туристичні продукти; г) витік доходів від міжнародного туризму за кордон; д) технологічний вплив ТНК на економіку країн - реципієнтів. Вплив ТНК на економіку країни базування: а) у випадку малої країни (Сингапур); б) збільшення доходу на інвестований капітал у вітчизняній індустрії туризму; в) зменшення рівня цін на внутрішньому ринку подорожей; г) отримання монополістичних вигод на ринку країни базування; д) опосередкований вплив через виїзні туристичні потоки.

Тема 3. Теорія конкурентних переваг фірми та її застосування в географії ТНК у туризмі.

Теорія конкурентних переваг фірми М.Портера: генезис та значення в туризмі. Концепція національного ромбу («діамант» Портера). Модель п'яти сил конкуренції. Карта стратегічних груп організацій. Прикладання теорії конкурентних переваг та її складників до ринкової діяльності турфірм.

Тема 4. Сучасні особливості географії ТНК у туризмі та гостинності. Туристична «імперія» Т.Кука.

Сучасні особливості географії ТНК у туризмі та гостинності. Своєрідність туристичного продукту як основа географії процесів транснаціоналізації в туризмі. Вертикальна та горизонтальна інтеграція як основа формування ТНК у туризмі та гостинності. Диверсифікація та конгломерація як прояви транснаціоналізації в туризмі та

гостинності. Географічна концентрація штаб-квартир туристично-готельних та ресторанних ТНК у країнах «Триади» (Західна Європа, США, Японія). Туристична компанія «Томас Кук та син» - перша ТНК в історії туризму. Т.Кук як засновник та перший організатор туристичного бізнесу. Туристична компанія Т.Кука як першовідкривач залізничного, пізнавального (екскурсійного), замкового, міжнародного, ділового, релігійного, круїзного видів туризму. Туристично-бізнесова стратегія Т.Кука, як інноваційна діяльність в туризмі. Географічний аспект бізнес-діяльності Т.Кука - внесок у формування географії туризму.

V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання/звітності
<i>Змістовий модуль 1. Географія ТНК</i>			
1.1	Тема 1. Значення ТНК у світовому господарстві та їх економічна сутність.	Глобальні союзи в міжнародному туризмі	МКР
1.2	Тема 2. Класифікація ТНК за організаційно-економічними формами	Теорії, що пояснюють феномен ТНК у туризмі.	МКР
1.3	Тема 3. Географічний аналіз ТНК	Чинники та особливості географії ТНК у туризмі	МКР
1.4	Тема 4. Географічні особливості процесів інтернаціоналізації та транснаціоналізації в міжнародному туризмі	Географія та організація діяльності світової готельної корпорації Accor Group	Реферат
<i>Змістовий модуль 2. Географічні особливості процесів транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі</i>			
2.1	Тема 1. Географічні особливості процесів транснаціоналізації в сфері гостинності	Географія та організація діяльності світової готельної корпорації InterContinental Group.	МКР
2.2	Тема 2. Вплив ТНК у сфері туризму та гостинності на національну економіку	Географія діяльності туристичних ТНК в Україні.	МКР
2.3	Тема 3. Теорія конкурентних переваг фірми та її застосування в географії ТНК у туризмі	Теорія конкурентних переваг фірми: генезис та значення в туризмі.	МКР
2.4	Тема 4. Тема 6. Сучасні особливості географії ТНК у туризмі та гостинності. Туристична «імперія» Т.Кука	Використання теорії конкурентних переваг та її складників щодо ринкової міжнародної діяльності туроператорів.	МКР

VI. Контроль якості знань студентів

5.1. *Форми і методи поточного контролю та критерії оцінювання знань студентів (розподілів за кожен вид навчальної роботи студентів протягом семестру)*

1. Реферат – 30 балів
2. Розрахунково-графічна робота – 25 балів
3. МКР – 20 балів

Поточний контроль								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	
15	15	10	10	10	10	15	15	100

Критерії оцінювання кожного завдання відповідно до підсумкової оцінки з дисципліни:

Сума балів	Оцінка ECTS	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
90–100	A	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст

		навчальної дисципліни, основні положення рекомендованих навчальних і наукових першоджерел, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, логічно мислить і будує відповідь, демонструє високий рівень засвоєння практичних умінь та навичок.
80–89	B	Студент засвоїв теоретичний матеріал і добре знає зміст навчальної дисципліни, основні положення рекомендованих навчальних і наукових першоджерел, логічно мислить і будує відповідь, демонструє вміння і навички використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань, але припускається неточностей і помилок.
70–79	C	Студент опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, логічно мислить і будує відповідь, демонструє вміння і навички використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань, але відповідає недостатньо аргументовано, логічно і послідовно
65–69	D	Студент має посередні знання навчального матеріалу, слабо орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, порушує логіку і послідовність відповіді, припускається суттєвих неточностей і помилок, слабо застосовує теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.
60–65	E	Студент має посередні знання навчального матеріалу, погано орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, відповідає непереконливо, припускається суттєвих неточностей і помилок, плутає поняття, погано вміє застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.
35–59	FX	Студент не опанував навчальним матеріалом дисципліни, майже не орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, відповідає непереконливо, припускається суттєвих неточностей і помилок, не вміє застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.
00–34	F	Студент не знає значну частину навчального матеріалу і має фрагментарні знання теоретичного матеріалу, не орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, не має практичних умінь і навичок розв'язання практичних завдань

5.2. *Форми і методи підсумкового контролю та критерії оцінювання знань студентів*

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Підсумкова оцінка за опанування курсу визначається як сума результатів поточного оцінювання (заліку). Поточна успішність з дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Максимальний загальний бал оцінювання складає 100 балів. Студент одержує допуск до складання заліку, якщо за результатами поточного контролю він набрав 35 і більше балів. Якщо студент протягом семестру набрав від 0 до 34 балів, він має можливість пройти повторне вивчення навчальної дисципліни відповідно до порядку, визначеного в університеті і перескласти підсумковий контроль на загальних підставах.

Накопичення балів протягом семестру (підсумковий рейтинговий бал)

№ з/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Сума балів
1	Розрахунково-графічна робота	25	2	50
3.	Реферат	30	1	30
4.	МКР	20	1	20
Підсумковий рейтинговий бал (залік)				100

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу.

Основні

1. Божидарнік Т.В. Міжнародний туризм: навч. посіб. / Т.В. Божидарнік, Н.В. Божидарнік, Л.В. Савош та ін. – К: ЦУЛ, 2012. – 312 с.
2. Гвардіонова М.Ю. Туристична імперія Томаса Кука: минуле й сьогодення / М.Ю.

- Гвардіонова // Томас Кук: людина, яка придумала туризм: Зб.матер.регіон.наук.-практ.конф. – Львів: ЛІЕТ, 2012. – С. 30-36.
3. Географія світового господарства (з основами економіки): навч.посіб. 7 За ред.. Я.Б. Олійника, І.Г. Смирнова. – К.: Знання, 2011. – 640 с.
  4. Лихолат Є.О. Томас Кук – життєвий і професійний шлях / Є.О. Лихолат, ХЛелех // Томас Кук: людина, яка придумала туризм: Зб.матер.регіон.наук.-практ.конф. –Львів: ЛІЕТ, 2012. – С. 40-44.
  5. Олійник Я.Б., Смирнов І.Г. Міжнародна логістика: навч.посіб. / Я.Б. Олійник, І.Г. Смирнов. – К: Обрії, 2011. – 544 с.
  6. Смирнов І.Г. Міжнародний туристичний бізнес: навч.-метод.пос. / І.Г. Смирнов, Н.В. Фоменко. - І-Ф.: Галицька академія, 2009. – 154 с.
  7. Смирнов І.Г. Міжнародна туристична система «Все включене»: логістичний аспект / І.Г. Смирнов // Географія та туризм. – Вип. 10. – 2010. – С. 15-24.
  8. Смирнов І.Г. Теорія конкурентних переваг М.Портера та її застосування в туризмі / І.Г. Смирнов // Географія та туризм. – Вип. 16. – 2011. – С. 29-39.
  9. Смирнов І.Г. Динамічний розвиток азійських авіакомпаній та туризм / І.Г. Смирнов, М.М. Нагорна // Географія та туризм. – Вип. 20. – 2012. – С. 84-90.
  10. Смирнов І.Г. Транснаціональні корпорації в туризмі: галузеві та регіональні особливості / І.Г. Смирнов //Географія та туризм. – Вип. 21. – 2013. – С. 20-32.
  11. Смирнов І.Г. Туристичний кластер як консорціум туристичних міст (досвід Словаччини) / І.Г. Смирнов // Часопис картографії. – Вип. 6. – 2013. – С. 61-70.
  12. Смирнов І.Г. Сучасні особливості процесів транснаціоналізації в туризмі / І.Г. Смирнов // Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети: Матеріали VI Міжн.наук.-практ.конф. - Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. – С. 102-104.

Допоміжні

1. Транснаціональні корпорації: навч.посіб. / За ред. СО. Якубовецького, Ю.Г. Козака, О.В. Савчука. – К.: ПУЛ, 2006. – 488 с.
2. Руденко Л.В. Транснаціональні корпорації: Навч.-метод.посібник / Л.В. Руденко, І.І. Заводовська, М.С. Руденко. – К.; УАБП, 2006. – 108 с.
3. Смирнов І.Г. Транснаціональні корпорації: Навч.-метод. посібник. - К.: УАБП, 2006. – 35 с.
4. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності: навч.посіб. / За ред. СО. Якубовецького, Ю.Г. Козака, О.В. Савчука. – К.: ЦУЛ, 2006. – 488 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт ЮНВТО: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.unwto.org/>
2. Thomas Cook Group: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.thomascook.com/>
3. Готельна готельних мереж «Hilton Group»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hilton.com>
4. Готельна готельних мереж «Accor»: <https://all.accor.com/brands/index.ru.shtml>
5. Готельна готельних мереж «InterContinental Group»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ihg.com/intercontinental/hotels/ru/ru/kiev/kbpha/hoteldetail>

VIII. Інформація про викладача (ів)

Викладачі	Лекційні заняття	Практичні (семінарські, лабораторні)
Прізвище, ім'я, по батькові	Долгова Катерина Сергіївна	Долгова Катерина Сергіївна
Профіль викладача на сторінці кафедри/факультету	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/%D0%94%	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/%D0%94%

	D0%9E%D0%9B%D0%93%D0%9E%D0%92%D0%90-%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0BD%D0%B0-%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%97%D0%B2%D0BD%D0%B0.pdf	D0%9E%D0%9B%D0%93%D0%9E%D0%92%D0%90-%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0BD%D0%B0-%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%97%D0%B2%D0BD%D0%B0.pdf
Електронна адреса	kate.dolhova2021@gmail.com	kate.dolhova2021@gmail.com
Контактний телефон	+380631185636	+380631185636
Інформація про консультації (день, місце, час)	Консультації з навчальної дисципліни можуть проводитися в день проведення лекцій і лабораторних занять, за попередньою домовленістю або у визначений день (згідно з графіком консультацій складеним на кафедрі).	

ІХ. Організаційні вимоги з вивчення навчальної дисципліни (політика навчальної дисципліни)

9.1. Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо):

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Студент повинен ретельно готуватися до практичних робіт: виконувати всі завдання (групові та індивідуальні тощо); опрацювати рекомендовану основну та допоміжну літературу, а також картографічний та статистичний матеріали тощо. Виконання практичних та індивідуальних завдань повинно відповідати вимогам, що висуваються до вирішення відповідного завдання та свідчити про його самостійність. Важливою є активна участь студентів в обговоренні питань теми як на лекційному, так і лабораторному заняттях. Пропущені заняття необхідно відпрацювати. Це можливо зробити як у дні консультацій відповідного викладача, графік яких завжди представлений на кафедрі туризму, так і за особистою домовленістю з викладачем. Під час дистанційного навчання відпрацювання пропущених занять проводиться онлайн за допомогою платформ Google Meet.

9.2. Вимоги до академічної доброчесності студентів:

Дотримання правил посилання на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання вимог про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову (творчу) діяльність.

